



LANDINFO

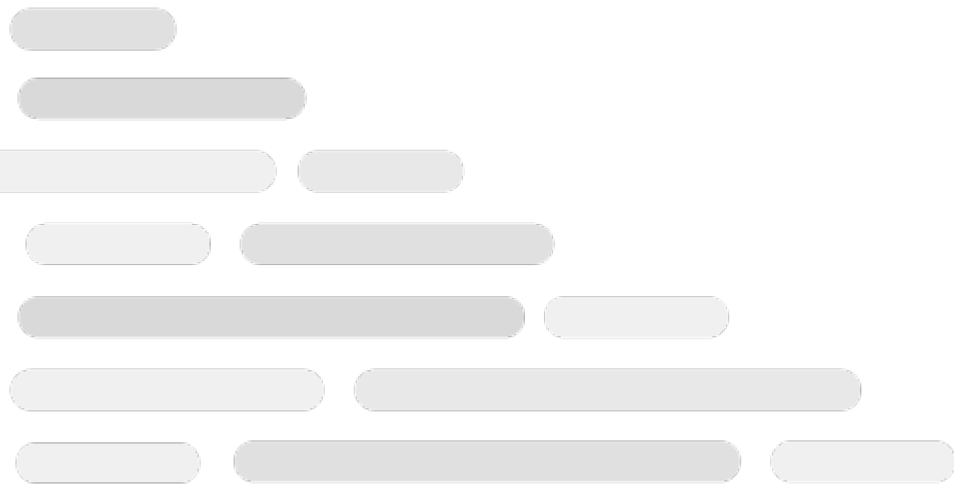
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Temanotat

Syria

Militser: Liwa' Ahrar Suriya (LAS)

10. juni 2020



© Landinfo 2020

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgata 33 A
Postboks 2098 Vika
0125 Oslo
Tel: 23 30 94 70
E-post: landinfo@landinfo.no
www.landinfo.no

Om Landinfos temanotater

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos temanotater er basert på opplysninger fra nøye utvalgte kilder. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

Temanotatene bygger på både skriftlig og muntlig kildemateriale. En del av informasjonen som formidles, er innhentet gjennom samtaler med kilder på informasjonsinnhentesreiser. Landinfo tilstreber bredde i kildetilfanget, og så langt mulig er det innhentet informasjon fra kilder som arbeider uavhengig av hverandre. Alt benyttet kildemateriale er fortløpende referert i temanotatene. Hensyn til enkelte kilders ønske om anonymitet er ivaretatt.

Notatene gir ikke et uttømmende bilde av temaene som undersøkes, men belyser problemstillinger som er relevante for UDIs og UNEs behandling av utlendingssaker.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos temanotater gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

About Landinfo's reports

The Norwegian Country of Origin Information Centre, Landinfo, is an independent body within the Norwegian Immigration Authorities. Landinfo provides country of origin information (COI) to the Norwegian Directorate of Immigration (Utlendingsdirektoratet – UDI), the Immigration Appeals Board (Utlendingsnemnda – UNE) and the Norwegian Ministry of Justice and Public Security.

Reports produced by Landinfo are based on information from carefully selected sources. The information is collected and analysed in accordance with [common methodology for processing COI](#) and [Landinfo's internal guidelines on source and information analysis](#).

To ensure balanced reports, efforts are made to obtain information from a wide range of sources. Many of our reports draw on findings and interviews conducted on fact-finding missions. All sources used are referenced. Sources hesitant to provide information to be cited in a public report have retained anonymity.

The reports do not provide exhaustive overviews of topics or themes, but cover aspects relevant for the processing of asylum and residency cases.

Country of Origin Information presented in Landinfo's reports does not contain policy recommendations nor does it reflect official Norwegian views.

Summary

This report is on the militia Liwa' Ahrar Suriya (The Free of Syria-brigade), which operated in the northern Aleppo countryside until late 2016, when it merged with the Nur ad-Din Zinki-movement and became a part of it. The emergence of this militia, its growth and eventual merger into a bigger formation, is in many ways typical for a plethora of other militias throughout Syria during the ongoing civil war. This report is therefore relevant for examining other militias as well, even if there are local variations and nuances.

Sammendrag

Dette notatet omhandler militsen Liwa' Ahrar Suriya (De frie av Syria-brigaden), som opererte i den nordlige utkanten av Aleppo frem til 2016, da den gikk inn i Nur ad-Din Zinki-bevegelsen og ble en del av den. Fremveksten av denne militsen, dens vekst og til sist tilslutning til en større militser er på mange måter typisk for et vell av andre militser over hele Syria gjennom den pågående borgerkrigen. Dette notatet er derfor relevant også når andre militser skal undersøkes nærmere, selv om det er lokale variasjoner og nyanser.

Innhold

1 Innledning	6
2 Borgerkrigen i Syria	6
2.1 Liwa' Ahrar Suriya (De frie av Syria-brigaden) (LAS)	7
2.1.1 Ledelse og kidnappingen av 'Ali Billo	7
2.1.2 Økonomisk støtte.....	8
2.1.3 Allianser	8
2.1.3.1 Den frie syriske hæren (FSA)	8
2.1.3.2 Det revolusjonære militærrådet for Aleppo og omegn	8
2.1.3.3 Al-firqa 16 (16. bataljon)	9
2.1.3.4 Den islamske fronten (i Aleppo).....	9
2.1.3.5 Fath Halab (Erobringen av Aleppo).....	9
3 LAS og deres krigføring	9
3.1 Bortføringer	10
3.1.1 LAS og kidnappingen av shi'aer fra Nubl og Zahra'	10
3.2 Bombardementer av sivile	10
3.2.1 LAS og bombardementene av Shaykh Maqsud, Aleppo	11
4 LAS går inn i Nur ad-Din Zinki-bevegelsen	11
5 Referanser	13

1 Innledning

Dette notatet handler om fremveksten av militsen Liwa' Ahrar Suriya (De frie av Syria-brigaden) (LAS) i Aleppo-provinsen nord i Syria, fra den oppstod i slutten av 2011 og til den slo seg sammen med Nur ad-Din Zinki-bevegelsen i november 2016. Denne militsen var typisk for mange slike grupper som til sammen utgjorde Den frie syriske hæren (FSA). Notatet vil derfor være nyttig for å forstå hvordan disse militsene oppstod og opererte.

Det kan være en utfordring å finne materiale om disse gruppene på nettet siden mange var små og med en sterk lokal forankring, og derfor ikke prioriterte å presentere seg selv på nett. Andre grupper så det som viktig å legge ut videoer, uttalelser og annet på nett, av forskjellige årsaker. For større grupper kan det ha vært vurdert som viktig i rekrutteringsøyemed, og for å holde medlemmenes moral oppe. Et annet aspekt som utvilsomt var viktig er finansiering, ikke bare ved å vise at militsen var aktiv slik at de som stod bak fikk 'valuta for pengene', men også for å tiltrekke seg økt støtte og legitimitet (Lynch, Freelon & Aday 2014, s. 8).

Det finnes en god del materiale på nettet om Liwa' Ahrar Suriya, både som gruppen selv har lagt ut og materiale lagt ut av andre. De forskjellige kildene må nøye veies opp mot hverandre, gitt alle de motstridende interessene som er i spill. Disse kildene er imidlertid de eneste originalkildene som finnes, og Landinfo har derfor valgt å bruke dem. Det finnes i tillegg en del omtale av gruppen fra kilder som ikke selv er aktører, og disse kildene har også vært viktige for dette notatet.

2 Borgerkrigen i Syria

Våren 2011 brøt det ut demonstrasjoner mot autoritære regimer i en rekke arabiske land. I Syria begynte de første demonstrasjonene i mars, men snarere enn å komme demonstrantenes krav om økt demokrati i møte, brukte GoS (Government of Syria) politi og militære i et forsøk på å slå ned protestene.

Et fellestrekk ved protestene var at de var lokalt organiserte; Syria hadde ingen landsomfattende grupper eller organisasjoner som kunne ha ledet dem. GoS hadde systematisk forhindre all reell opposisjon i å etablere seg, og det var derfor lokale initiativer og grupper som forsøkte å koordinere protestene (Khaddour 2017).

Relativt hurtig hoppet en rekke militære av, og mange av disse dannet væpnede grupper for å kjempe mot GoS. Også mange av disse gruppene ble dannet lokalt, og hadde nedslagsfelt som begrenset seg til den eller de landsbyene eller bydelene der de ble dannet (Sofer & Shafroth 2013). Mindre grupper slo seg sammen og dannet større enheter, som igjen enten splittet opp eller gikk inn i større formasjoner (Khoury 2017).

Den frie syriske hæren (FSA) ble dannet av avhoppere fra SAA, den syriske hæren. Snarere enn å være en regulær hær, var dette en samling av forskjellige grupper med lokalt utspring som ble forsøkt omgjort til en mer regulær hær med en felles kommando (Sofer & Shafroth 2013). Dette lyktes i liten grad, og kamper mellom forskjellige grupper var ikke uvanlig (Perry & al-Khalidi 2016).

FSA har fått en etterfølger i Den syriske nasjonale hæren (SNA), som ble dannet under tyrkisk overoppsyn høsten 2019. Denne formasjonen har vært aktiv som støtte for Tyrkias militære intervensjon i nord-Syria under navnet Peace Spring, og grupper innenfor denne formasjonen har blitt beskyldt for å stå bak en rekke overgrep mot sivile (Frantzman 2019; Seligman 2019). Nur ad-Din Zinki-bevegelsen, som Liwa' Ahrar Suriya ble en del av i 2016, ble ikke en del av SNA, og ble oppløst i 2019. Det skjedde etter at de ble nedkjempet av Hay'at Tahrir ash-Sham, tidligere kjent som Nusra-fronten og al-Qa'idas syriske avdeling, som Nur ad-Din Zinki-bevegelsen selv hadde vært en del av (al-Tamimi 2020).

2.1 Liwa' Ahrar Suriya (De frie av Syria-brigaden) (LAS)

LAS ble dannet i byen 'Anadan, som ligger drøyt ti kilometer nord for Aleppo. Her hadde tre mindre grupper gått inn i Liwa' at-Tawhid (Enhetsbrigadene), og sammen med en rekke andre lokale grupper deltok de i kamper både i landsbyer nord for Aleppo og i selve byen. Imidlertid skal de tre mindre gruppene ha brutt med Liwa' at-Tawhid allerede en måned etter at de gikk inn i denne brigaden, og i august 2012 dannet de LAS. Samme kilde sier at de ved dannelsen besto av rundt 300 mann, flertallet av disse hadde sin opprinnelse i 'Anadan. Kort tid etter skal opprørere fra flere landsbyer i området ha sluttet seg til LAS, og det samme gjorde en del opprørere fra de eldre delene av Aleppo by, noe som førte antallet krigere opp mot 1000 mann (Yusif 2015).

En annen kilde hevder at LAS ble dannet av en tidligere piloten i det syriske luftvåpenet, Qasim Sa'd as-Din fra byen Rastan (BBC 2014). Det har ikke vært mulig for Landinfo å slå fast om dette er samme gruppe, eller en eller en annen gruppe med samme navn.

2.1.1 Ledelse og kidnappingen av 'Ali Billo

LAS var ledet av 'Ali Billo (*qa'id 'amm*), og Ahmad 'Afish som militær leder (*qa'id 'askari*). Begge kommer fra 'Anadan og hadde vært med i en av de tre mindre gruppene som gikk inn i Enhetsbrigadene (Yusif 2015). 'Ali Billo ble kidnappet i august 2013, og det var lenge uklart hvem som sto bak (Syria Observer 2013). Det ble hevdet at regimet var de ansvarlige for kidnappingen (Zaman al-Wasl 2013), men LAS selv sa etter kort tid at Billo ble kidnappet av IS i Raqqa. I et forsøk på å få ham frigitt, sendte LAS en gruppe på ti personer til Raqqa for å forhandle med kidnapperne, men dette endte med at ni av disse selv ble kidnappet (Ballo 2013).

2.1.2 Økonomisk støtte

Det er vanskelig å finne opplysninger om eksterne finansieringskilder for LAS, men én kilde hevder at en av grunnene til at gruppen fra midten av 2014 var en del av Den islamske fronten (se 2.1.3.2) nettopp var å sikre fortsatt finansiering. Denne kilden peker på Qatar som en av de fremste økonomiske bidragsyterne til Den islamske fronten, og at også LAS nøt godt av dette. Samme kilde peker også på at Tyrkia spilte en rolle for å gjøre finansieringen enklere. I tillegg viser kilden til at i den tiden 'Ali Billo fremdeles var en av lederne for gruppen, lyktes det ham å sikre støtte til gruppen direkte fra saudiske prinser samt fra den libanesiske Future-bevegelsen (Yusif 2015). Landinfo har grunn til å anta at pengene som ble formidlet gjennom Future-bevegelsen også kom fra Saudi Arabia.

LAS skal også ha tjente penger på en våpenfabrikk de hadde kontroll på, og som solgte våpen til andre opprørsgrupper (Yusif 2015).

2.1.3 Allianser

I likhet med veldig mange andre opprørsgrupper inngikk også LAS i forskjellige samarbeidskonstellasjoner opp gjennom årene. Under følger en oversikt over de viktigste av disse alliansene.

2.1.3.1 Den frie syriske hæren (FSA)

LAS var fra gruppen ble opprettet en del av Den frie syriske hæren (FSA), dannet av Riyad al-As'ad i 2011 (Yusif 2015). Al-As'ad var, i likhet med de andre grunnleggerne av FSA, en avhoppet offiser fra SAA, og de annonserte dannelsen av FSA fra Tyrkia (Lister 2016, s. 5). Selv om LAS gikk inn i forskjellige formasjoner, var militsen formelt en del av FSA hele tiden.

FSA var et forsøk på å samle den væpnede motstanden mot GoS under én paraply, men selv da hæren ble dannet i 2011 var dette umulig. Mange av offiserene som hoppet av tidlig gikk inn i De frie offiserenes bataljon (FOM), som hadde en annen leder (Lister 2016, s. 8).

2.1.3.2 Det revolusjonære militærrådet for Aleppo og omegn

LAS gikk inn i denne alliansen av mindre opprørsgrupper under FSA-paraplyen etter at 'Ali Billo ble bortført i august 2013. Én kilde hevder at grunnen til dette var at den økonomiske støtten Billo personlig sørget for, minsket etter at han ble bortført. Gjennom militærrådet fikk LAS tilgang til midler som ble gitt av vestlige regjeringer (Yusif 2015).

2.1.3.3 Al-firqa 16 (16. bataljon)

Dette var en bataljon i FSA der LAS ser ut til å ha hatt en ledende rolle, selv om en kilde unnlater å nevne LAS som en av grunnleggerne av bataljonen. Kilden sier samtidig at alle brigadene som opererte i Aleppo-området var en del av 16. bataljon da den ble dannet i september 2013 (Syrian Inside 2016). En rekke videoer på YouTube viser bataljonen i forskjellige angrep mot det som sies å være styrker fra GoS. Disse har et emblem i øverste venstre hjørnet der det fremgår at den 16. bataljonen er en del av Det revolusjonære militærrådet for Aleppo og omegn og av LAS (al-‘Anadani 2013; Abu ‘Ali 2013).

2.1.3.4 Den islamske fronten (i Aleppo)

Den islamske fronten ble dannet av blant annet Ahrar al-Sham (Syrias Frie) og Liwa’ at-Tawhid (Enhetsbrigaden), som LAS tidligere hadde vært en del av (se 2.1). Dette var i oktober 2013, og Den islamske fronten samlet islamistiske grupper som var aktive over store deler av Syria. I midten av 2014 gikk LAS inn i Den islamske fronten i Aleppo (Syria Inside 2016a). Yusif peker på at det blant annet kan ha ligget økonomiske motiver bak dette (Yusif 2015).

2.1.3.5 Fath Halab (Erobringen av Aleppo)

Denne koalisjonen av forskjellige opprørsgrupper ble dannet i Aleppo 25. april 2015, og presenterte seg selv som et *ghurfat ‘amaliyat*, et operasjonsrom/kommandosentral. Flere av de store islamistiske fraksjonene, som Jaysh al-Islam og Ahrar al-Sham, var med på opprettelsen (Foreign Policy Talk 2015). LAS ble etter en måned en del av denne kommandosentralen gjennom sin deltagelse i den 16. bataljonen (Archicivilians 2015), men de viste også at de ikke nødvendigvis følte seg forpliktet av avtaler Fath Halab inngikk. I ett tilfelle hadde Fath Halab inngått en avtale med YPG og Jaysh al-Thuwwar om en våpenhvile i Shaykh Maqsud-bydelen i Aleppo (se også 3.2.1), som LAS rykket ut og sa at de ikke ville respektere fordi *deres* krav ikke var imøtekommet da avtalen ble inngått (al-Etihad Press 2015).

3 LAS og deres krigføring

LAS har deltatt på en rekke måter i borgerkrigen i Syria, både alene og sammen med andre væpnede fraksjoner og grupper i Den frie syriske hær-paraplyen. Flere av disse har vært kontroversielle.

Det er uklart i hvilken grad LAS styrte områdene de hadde kontroll over helt alene, og om de tillot andre grupper å operere der. I november 2013 erklærte LAS full mobilisering (*an-nafir al-‘amm*) i utkantene av Aleppo (*aryaf Halab*). Denne ble erklært i navnet til FSA, men det var LAS som stod for selve erklæringen (al-

Ahram 2013). Erklæringen var ikke spesifikk på hvilke geografiske områder den omfattet. Landinfo kan ikke si i hvilken grad dette førte til tvangsrekruttering av våpenføre menn i disse områdene.

3.1 Bortføringer

Allerede i 2011 begynte de forskjellige sidene i borgerkrigen å kidnappe både sivile og militære. I noen tilfeller var det snakk om ren økonomisk vinning; man kidnappet velstående personer for å presse familiene deres til å betale løsepenger. I andre tilfeller ble personer kidnappet på bakgrunn av sin etniske eller religiøse tilhørighet, ofte for å brukes i fangeutvekslinger (IRBC 2013).

3.1.1 LAS og kidnappingen av shi'aer fra Nubl og Zahra'

Noen kilometer nord for 'Anadan ligger de to shi'a-muslimske landsbyene Nubl og Zahra'. GoS hadde kontroll over disse to landsbyene, men området rundt var kontrollert av opprørere, blant annet fra LAS. Landsbyene var beleiret av opprørere i flere år, og innbyggerne var avhengige av forsyninger som ble fløyet inn med helikopter. Beleiringen ble brutt i februar 2016 (Bassam 2016).

Sent på sommeren 2012 ble syv menn fra samme familie kidnappet av opprørere fra LAS. En reporter fra TV-stasjonen al-Hadath/al-Arabiya møtte de kidnappede i januar 2013, og intervjuet to av dem, samt 'Ali Billo, en av de to lederne for LAS. I intervjuet sa Billo at det var klart at Yahya az-Zim, en av de to kidnappede som blir intervjuet, verken var en *shabiha* eller involvert med regimet. Billo sa at de noen ganger kidnappet for å utveksle fanger med GoS (al-Hadath 2013).

I november 2013 ble det fremforhandlet en avtale der kidnappede fra Nubl skulle utveksles med kidnappede fra opprørskontrollerte landsbyer som ble holdt fanget i Nubl og Zahra'. Avtalen omfattet i utgangspunktet bare Nubl, men det var ventet at Zahra' ville tilslutte seg avtalen etter at fangene fra Nubl var frigitt. Opprørerne skal ha holdt 60 fanger, mens 50 fanger skal ha blitt holdt i Nubl og Zahra' (Diriyya 2013).

3.2 Bombardementer av sivile

Alle sider i krigen har bombet eller beskytt områder med hovedsakelig sivil befolkning. GoS har i lengre perioder beleiret og bombardert områder forskjellige steder i landet for å få opprørerne som kontrollerte disse områdene til å inngå såkalte forsoningsavtaler. Opprørere har også benyttet seg av den samme strategien; byene Nubl og Zahra' var beleiret av forskjellige opprørsgrupper fra 2012 til 2016 (SHOR 2016).

Det finnes en rekke videoer som er lastet opp på YouTube som skal vise medlemmer av LAS som klargjør og skyter forskjellige typer raketter mot

områder som Nubl og Zahra', Shaykh Maqsud og andre områder av Aleppo (Abu 'Ali 2013; Saab 2013).

3.2.1 LAS og bombardementene av Shaykh Maqsud, Aleppo

Bydelen Shaykh Maqsud i Aleppo var kontrollert av PYD/YPG, det tyrkisk-kurdiske PKK sin syriske avdeling, fra 2012 (Rollins 2016) og frem til 22. februar 2018. Da forlot PYD/YPG bydelen for å kjempe mot tyrkiske styrker som invaderte Afrin-regionen, og overlot kontrollen til GoS (Reuters 2016).

Den 27. november 2015 utstedte LAS et kommunike' undertegnet Ahmad 'Afish der de erklærte at Shaykh Maqsud var å anse for et militært område 24 timer etter utstedelsen av kommunikeet, og at alle innbyggerne i bydelen måtte forlate den umiddelbart. Det fremgår videre at de ville ramme alle PKKs stillinger i bydelen med alle slags tunge våpen (Shahid 'Iyan Halab 2015).

LAS la også ut en video på sin side på Facebook som viser at de sendte raketter og bomber mot bydelen. Flere sivile skal ha omkommet i det angrepet (an-Numayri 2015).

Amnesty International har dokumentert hvordan disse bombardementene rammet sivilbefolkningen langt vekk fra frontlinjen, og kritiserte de væpnede gruppene for å vilkårlig ramme sivilbefolkningen. AI nevner ikke eksplisitt LAS, men sier at de som utfører disse angrepene er en del av Fath Halab-koalisjonen (Amnesty International 2016a). LAS var på dette tidspunktet en del av denne koalisjonen gjennom sin deltagelse i den såkalte 16. bataljon (Syria Inside 2016b).

En annen kilde fremhever LAS sin egen rolle i krigføringen mot Shaykh Maqsud, og nevner et tilfelle der gruppen mente at en avtale inngått mellom YPG og Fath Halab ikke omfattet Shaykh Maqsud. LAS stilte her sine egne krav for å gå med på en avtale om bydelen (SOHR 2015).

Yusif tillegger i sin oversikt over de forskjellige væpnede fraksjonene LAS en nøkkelrolle i tidligere angrep mot Shaykh Maqsud, og hevder at disse ble utført av gruppen alene eller sammen med andre grupper, men under ledelse av LAS og med deres tunge våpen (Yusif 2015).

4 LAS går inn i Nur ad-Din Zinki-bevegelsen

Nur ad-Din Zinki-bevegelsen ble dannet i den vestlige utkanten av Aleppo (*rif Halab al-gharbi*) høsten 2011 (al-Tamimi 2020). En kilde sier det skjedde i starten av november 2011 i landsbyen Qabitan al-Jabal, og at lederen var shaykh

Tawfiq Shihab ad-Din. Bevegelsen ble én av mange andre grupper som opererte under FSA-paraplyen (Yusif 2015).

Bevegelsen ble omtalt som moderat (al-Jablawi 2017), og i et intervju med grunnlegger og leder Shihab ad-Din ble det hevdet at det eneste målet for bevegelsen da den ble opprettet var å fjerne det syriske regimet og dets sikkerhetsapparat (al-Tamimi 2020). Bevegelsens emblem viser et hvitt flagg med den islamske trosbekjennelsen (*al-shahada*) i grønne bokstaver.

Nur ad-Din Zinki-bevegelsen samarbeidet høsten 2016 tett med Jabhat Fath ash-Sham (JFS), tidligere kjent som Nusra-fronten. Da JFS dannet Hay'at Tahrir ash-Sham i januar 2017, ble Nur ad-Din Zinki en del av den nye gruppen, selv om de allerede i juli samme år brøt med dem (The Carter Center 2017, s. 2, 4).

Bevegelsen kom for alvor i søkelyset i juli 2016 da de halshugget en gutt de anklaget for å være med i en pro-Assad gruppe, Liwa' al-Quds (Jerusalembrigaden). Videoer av henrettelsen ble lagt ut på nettet, men bevegelsen sa selv at dette skyldtes 'individuelle feil' (BBC 2016).

Imidlertid har Amnesty International grundig dokumentert at bevegelsen sto bak en rekke tilfeller av både bortføringer, tortur og henrettelser i de områdene de hadde kontroll over. En media-aktivist som ble arrestert av bevegelsen har opplyst til AI at han kunne høre andre bli torturert mens han var i deres fangenskap (Amnesty 2016b, s. 17). En hjelpearbeider fortalte i rapporten både om hvordan han selv og andre ble torturert, og om forholdene i et av fengslene (*detention centers*) bevegelsen drev (Amnesty International 2016b s. 26–27).

Den 15. november 2016 annonserte LAS at de gikk inn i Nur ad-Din Zinki-bevegelsen (Syrian Mirror 2016). En annen gruppe, Kata'ib Suyuf ash-Shahaba, skal ha gått inn i bevegelsen samtidig med LAS (al-Halabi 2016).

Skriftlige kilder

- Abu 'Ali, Mahmud (2013, 19. november). *Al-firqa 16/Liwa' Ahrar Suriya/Istihdaf 'asabat al-Asad bi-l-qurb min madfa' iyyat al-Zahra' bi qadha'if al-hawn* [16. bataljon/Frie av Syria-brigaden/Bander av Assad-tilhengere i nærheten av al-Zahra' rammet av granater]. S.l.: Mahmud Abu 'Ali [YouTube-kanal]. Tilgjengelig fra <https://youtu.be/Rh-bKrB-V1k> [lastet ned 28. mai 2020]
- Al-Ahram (2013, 12. november). Liwa' Ahrar Suriyya: Al-jaysh al-hurr fi Halab yu'lin an-nafir al-'amm [LAS: Den frie hæren erklærer allmenn mobilisering]. *Al-Ahram*. Tilgjengelig fra <http://gate.ahram.org.eg/News/417524.aspx> [lastet ned 22. mai 2020]
- Amnesty International (2016a, 13. mai). *Syria: Armed opposition groups committing war crimes in Aleppo city*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2016/05/syria-armed-opposition-groups-committing-war-crimes-in-aleppo-city/> [lastet ned 27. mai 2020]
- Amnesty International (2016b, 5. juli). «Torture was my punishment»: *Abductions, torture and summary killings under armed group rule in Aleppo and Idleb, Syria*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra <https://www.amnesty.org/download/Documents/MDE2442272016ENGLISH.PDF> [lastet ned 28. mai 2020]
- Al-'Anadani, Muhammad (2013, 27. september). *Al-firqa 16 Liwa' Ahrar Suriya tajhiz madfa'a sayyidna 'Umar li-istihdaf mawaqi' an-nizam fi jama' iyyat al-Zahra' bi-Halab* [16. bataljon Liwa' Ahrar Suriya klargjør 'vår herre Umar'-raketter for å ramme regime-mål i Zahra'-distriktet i Aleppo]. S.l.: Muhammad al-'Anadani [YouTube-kanal]. Tilgjengelig fra <https://www.youtube.com/watch?v=428U4DtHHbM> [lastet ned 29. mai 2020]
- Archicivilians (2015, 18. juni). Infographic: "Fatah Halab" military operations room – coalition of 31 rebel factions / Syria. *Archicivilians*. Tilgjengelig fra <http://archicivilians.com/2015/06/18/infographic-fatah-halab-military-operations-room-coalition-of-31-rebel-factions-syria/> [lastet ned 28. mai 2020]
- Ballo, Muhammad Iqbal (2013, 12. september). Tis'a qada min Liwa' Ahrar Suriya makhtufun min qibal tanzim «Da'sh» [Ni ledere fra Liwa' Ahrar Suriya er kidnappet av Da'sh-organisasjonen]. *Orient News*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/2ZOQhTZ> [lastet ned 26. mai 2020]
- Bassam, Laila (2016, 3. februar). Syrian army and allies breaks rebel siege of Shi'ite towns: army. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-aleppo-idUSKCN0VC1VQ> [lastet ned 22. mai 2020]
- BBC (2014, 21. januar). Al-azma as-suriyya: Dalil al-jama'at al-musallaha fi Suriya [Den syriske krisen: Oversikt over de væpnede gruppene i Syria]. *BBC*. Tilgjengelig fra https://www.bbc.com/arabic/middleeast/2014/01/131213_syria_rebels_background [lastet ned 28. mai 2020]
- BBC (2016, 21. juli). Syria conflict: Boy beheaded by rebels 'was fighter'. *BBC*. Tilgjengelig fra <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-36843990> [lastet ned 28. mai 2020]
- The Carter Center (2017, 7. november). *Relations between Hai'yat Tahrir al-Sham and Nour al-Din al-Zinki in 2017*. Atlanta: The Carter Center. Tilgjengelig fra https://www.cartercenter.org/resources/pdfs/peace/conflict_resolution/syria-conflict/2017.11.03-hts-ndz-report.pdf [lastet ned 3. juni 2020]

- Diriyya, Mudin (2013, 1. november). Tabadul makhtufin bayna qura bi-rif Halab [Utveksling av kidnappede mellom landsbyer i utkanten av Aleppo]. *Al-Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/2WUksHb> [lastet ned 22. mai 2020]
- Al-Etiihad Press (2015, 20. desember). «Liwa' Ahrar Suriyya» yatanassal min al-hudna al-muwaqqa' a bayna Fath Halab wa-Jaysh ath-Thuwwar [LAS forlater våpenhvilen som ble inngått mellom Fath Halab og Jaysh ath-Thuwwar]. *Al-Etiihad Press*. Tilgjengelig fra <https://aletihadpress.com/?p=37861> [lastet ned 22. mai 2020]
- Foreign Policy Talk (2015, 26. april). Aleppo city operation. *Foreign Policy Talk* [blogg]. Tilgjengelig fra <https://web.archive.org/web/20150703195819/http://foreignpolicytalk.weebly.com/middle-east-north-africa/aleppo-city-operation> [lastet ned 28. mai 2020]
- Frantzman, Seth J. (2019, 4. november). How Syria's last rebels are being destroyed in Turkey's operation – analysis. *The Jerusalem Post*. Tilgjengelig fra <https://www.jpost.com/middle-east/how-syrias-last-rebels-are-being-destroyed-in-turkeys-operation-analysis-606796> [lastet ned 26. mai 2020]
- Al-Hadath (2013, 29. januar). Asir shi'i lada al-Jaysh al-Hurr yarwi tafasil ikhtitafihi [Et shi'a-gissel hos Den frie hæren forteller detaljer rundt hvordan han ble bortført]. *Al-Hadath*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/2A4LkLB> [lastet ned 22. mai 2020]
- Al-Halabi, 'Abd al-Karim (2016, 16. november). Fasilan 'askarian fi Halab yu'linan indimamihima li-harakat az-Zinki [To væpnede fraksjoner i Aleppo erklærer sin tilslutning til Zinki-bevegelsen]. *Baladi News*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/3eqIGPh> [lastet ned 28. mai 2020]
- IRBC, dvs. Immigration and Refugee Board of Canada (2013, 30. mai). *Syria: Frequency of abductions and extortion of civilians committed by rebel groups; rebel groups particularly involved in these acts and their areas of operation in the country; whether rebel groups target a particular social group, including Christians*. Ottawa: IRBC. Tilgjengelig fra <https://www.refworld.org/docid/5260e4074.html> [lastet ned 22. mai 2020]
- Khaddour, Kheder (2017, 27. mars). *Local wars and the chance for decentralized peace in Syria*. Washington D.C.: Carnegie Middle East Center. Tilgjengelig fra <https://carnegie-mec.org/2017/03/28/local-wars-and-chance-for-decentralized-peace-in-syria-pub-68369> [lastet ned 28. mai 2020]
- Khouri, Rami G. (2017, 30. januar). Why are Islamist armed groups clashing in Syria? *Al-Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/indepth/opinion/2017/01/islamist-armed-groups-clashing-syria-170129093229422.html> [lastet ned 3. juni 2020]
- Lister, Charles (2016, november). *The Free Syrian Army: A decentralized insurgent brand*. Washington D.C.: The Brookings Institution. Tilgjengelig fra https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/11/iwr_20161123_free_syrian_army.pdf [lastet ned 1. juni 2020]
- Lynch, Marc, Freelon, Deen og Aday, Sean (2014, januar). *Syria's socially mediated civil war*. Washington D.C.: United States Institute of Peace. Tilgjengelig fra <https://www.usip.org/sites/default/files/PW91-Syrias%20Socially%20Mediated%20Civil%20War.pdf> [lastet ned 1. juni 2020]
- An-Numayri, Musa 'b (2015, 30. november). Liwa' Ahrar Suriya yuqsif al-Shaykh Maqsud... wa-ittihamat lahu wa lil-quwwat ad-dimuqratiyya bi-«qatl madaniyin». *Al-Hall*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/2ARXc4d> [lastet ned 22. mai 2020]

- Perry, Tom & al-Khalidi, Suleiman (2016, 4. desember). Infighting among Syrian rebels has strengthened pro-Assad forces in Aleppo. *Business Insider*. Tilgjengelig fra <https://www.businessinsider.com/infighting-among-syrian-rebels-strengthens-pro-assad-forces-in-aleppo-2016-12?r=US&IR=T> [lastet ned 26. mai 2020]
- Reuters (2016, 22. februar). Kurdish YPG-militia urges Syrian army to help it stop Turkey. *Reuters*. Tilgjengelig fra <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-ypg/kurdish-ypg-militia-urges-syrian-army-to-help-it-stop-turkey-idUSKCN1G612F> [lastet ned 27. mai 2020]
- Rollins, Tom (2016, 3. august). Conflict within a conflict: Aleppo's Sheikh Maqsoud. *Al-Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2016/08/conflict-conflict-aleppo-sheikh-maqsoud-160802101754771.html> [lastet ned 27. mai 2020]
- Saab, Yasin (2013, 19. desember). *Liwa' Ahrar Suriya: Qasf 'ala madinatay Nubl wa-z-Zahra' lil-yawm ath-thani ruddan 'ala al-majazira fi Halab [LAS: Bombing av de to byene Nubl og al-Zahra' for andre dag som reaksjon på massakrene i Aleppo]*. S.l.: Yasin Saab [YouTube-kanal]. Tilgjengelig fra <https://youtu.be/I-O0-3KjxYY> [lastet ned 2. juni 2020]
- Seligman, Lara (2019, 14. oktober). Turkish-backed forces are freeing Islamic State prisoners. *Foreign Policy*. Tilgjengelig fra <https://foreignpolicy.com/2019/10/14/turkish-backed-forces-freeing-islamic-state-prisoners-syria/> [lastet ned 26. mai 2020]
- Shahid 'Iyan Halab (2015, 27. november). *Shahid 'Iyan #Halab / Liwa' Ahrar Suriya yu'lin hayy ash-Shaykh Maqsud mintaqah 'askariyya wa-yatlub min al-madaniyin mughadarat al-hayy [#Aleppos øyenvitner / Liwa' Ahrar Suriya erklærer nabolaget al-Shaykh Maqsud for militært område og ber de sivile forlate nabolaget]*. Aleppo: Shahid 'Iyan Halab [Facebook-side]. Tilgjengelig fra <https://www.facebook.com/shahedalep1/photos/a.350760551675017.85735.350722748345464/922528607831539/> [lastet ned 27. mai 2020]
- Sofer, Ken & Shafroth, Juliana (2013, 14. mai). *The structure and organization of the Syrian opposition*. Washington D.C.: Center for American Progress. Tilgjengelig fra <https://www.americanprogress.org/issues/security/reports/2013/05/14/63221/the-structure-and-organization-of-the-syrian-opposition/> [lastet ned 1. juni 2020]
- SOHR, dvs. Syrian Observatory for Human Rights (2015, 4. desember). *Liwa' Ahrar Suriya yujaddid 'i lanahu al-istimrar fi qasf hayy ash-Shaykh Maqsud wa yada' shurutan li-waqfihi [LAS gjentar sin erklæring om å fortsette bombardementet av Shaykh Maqsud nabolaget og stiller betingelser for å stoppe det]*. Coventry: SOHR. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/3egehDk> [lastet ned 27. mai 2020]
- Syria Inside (2016a, 16. juni). Tawazu' fasa'il ath-thawra wa al-mu'arada al-'askariyya 'ala ard Suriya – al-Jabha ash-Shamiyya [Utbredelsen av revolusjonære- og opprørsfraksjoner på bakken i Syria – Shamiya-fronten]. *Syria Inside*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/2XVu3wH> [lastet ned 3. juni 2020]
- Syria Inside (2016b, 14. oktober). Al-kharita al-'askariyya lil-fasa'il al-musallaha fi Suriya – ghurfat 'amaliyyat Fath Halab [Det militære kartet over de væpnede fraksjonene i Syria – kommandosenteret til Fath Halab]. *Syria Inside*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/2TFUw0c> [lastet ned 27. mai 2020]
- Syria Observer (2013, 3. august). Ikhtitaf qa'id Liwa' Ahrar Suriya fi rif Halab [Kidnapping av leder for Liwa' Ahrar Suriya utenfor Aleppo]. *Syria Observer*. Tilgjengelig fra <http://www.syriaobserver.org/article.php?id=57&cid=44#.Xszk2zozY2w> [lastet ned 26. mai 2020]

Syrian Mirror (2016, 5. desember). Liwa' Ahrar Suriya yandamm li-harakat Nur ad-Din Zinki shimala Halab [LAS slår seg sammen med Nur ad-Din Zinki-bevegelsen nord for Aleppo]. *Syrian Mirror*. Tilgjengelig fra <https://bit.ly/2ZtaIWj> [lastet ned 22. mai 2020]

Al-Tamimi, Aymenn Jawad (2020, 8. januar). The history of Harakat Nour al-Din Zinki: Interview. *Aymenn Jawad al-Tamimi* [blogg]. Tilgjengelig fra <http://www.aymennjawad.org/2020/01/the-history-of-harakat-nour-al-din-al-zinki> [lastet ned 26. mai 2020]

Yusif, 'Arif Hajj (2015, 6. mai). Kharitat al-fasa'il al-musallaha fi Halab: Liwa' Ahrar Suriya [Kart over de væpnede fraksjonene i Aleppo: Liwa' Ahrar Suriya]. *Al-Jumhuriyya*. Tilgjengelig fra <https://www.aljumhuriya.net/ar/33255> [lastet ned 22. mai 2020]

Zaman al-Wasl (2013, 6. august). Mawaqi' muwaliya: an-nizam yaqbud 'ala qa'id fi «Ahrar Suriya» [Lojale nettsteder: regimet anholder leder i Ahrar Suriya]. *Zaman al-Wasl*. Tilgjengelig fra <https://www.zamanalwsl.net/news/article/40191> [lastet ned 26. mai 2020]